

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 29.08 2023 № 10

Голова НМР І.І. Шемелинець

Робоча програма навчальної дисципліни

«Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації» укладена на основі освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», затвердженої Вченою радою Університету 26.05.2022 протокол № 9.

Укладач:

М.А. Корж, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної політики

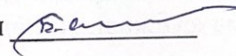
Гарант освітньої програми

Я.В. Белінська, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою економічної політики, від 28.08.2023 № 1.

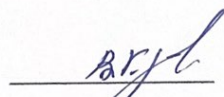
В.о. завідувача кафедри

І.А. Максименко, доцент, к.е.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету податкової справи, обліку та аудиту, від 28.08.2023 № 1.

Голова вченої ради факультету податкової справи, обліку та аудиту

В.М.Краєвський

Завідувач навчально-методичного відділу

Качур І.В.
к.біол.н., доцент

Реєстраційний № _____

Зміст

1 ПЕРЕДМОВА.....	4
2 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
2.2. ПЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ.....	8
2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.4. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	12
3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	13
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇО СВІТИ.....	21
5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	23
6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	23
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	28

1. ПЕРЕДМОВА

У 2022р. Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС, який матеріалізував перспективи приєднання до євроспільноти, сприяв подальшим реформам, став стимулом для влади і громадян країни, позитивним сигналом для європейських і світових інвесторів.

Україна продовжує проєвропейські реформи, ухвалює важливі євроінтеграційні закони, поглиблює співробітництво з ЄС на різних напрямках. Загалом є підстави говорити про помітний прогрес, значні здобутки і зрушення на європейському шляху.

Навчальна дисципліна «Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації» - це вибіркова дисципліна, яка включена до каталогу вибірових дисциплін для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня для освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Навчальна дисципліна відповідає основним цілям грантового проєкту Модуль Жана Моне програми ,Erasmus+ «Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації» (Project: 101085764 — EUPSD — ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH, Грантова Угода № – 101085764) в частині поширення практики викладання модуля через освітню складову в Державному податковому університеті.

Навчальна дисципліна сформована для впровадження її в освітній процес з метою сприяння вдосконаленню освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», її інтернаціоналізації, інституціоналізації, європеїзації освіти, успішному просуванню України на європейському шляху реалізація базових реформ, передбачених Угодою про асоціацію.

Метою навчальної дисципліни є оволодіння знаннями щодо формування Європейських демократичних цінностей, формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок з питань європейської інтеграції, а також політики сталого розвитку ЄС для впровадження досвіду європейської політики в українських містах та регіонах в контексті реформи децентралізації.

Завдання навчальної дисципліни:

- розуміння суті процесу європейської інтеграції і основних напрямів подальшої конвергенції країн-учасниць;
- ознайомлення з особливостями участі в інтеграційних процесах європейських країн і розширення кордонів європейської інтеграції;
- визначення і обґрунтування цілей сталого розвитку ЄС;
- розгляд основних концепцій та генезис політики згуртованості ЄС;
- вивчення європейського законодавства щодо системи цінностей у взаємозв'язку з практиками сталого розвитку; адаптація їх до України в контексті реформи децентралізації;
- вивчення кращих практик міст Європи щодо побудови індикаторів та інтегральних показників сталого розвитку;
- розробка фінансових інструментів для впровадження кращих практик ЄС в сталий розвиток міст і регіонів України в умовах децентралізації.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, які реалізуються ЄС з метою впровадження досвіду європейської політики сталого розвитку в українських містах та регіонах шляхом проведення проєвропейських реформ.

Предметом навчальної дисципліни є політика сталого розвитку ЄС.

Методи та форми навчання: денна – форма навчання є основною формою здобуття певного рівня освіти з відривом від виробництва.

Основними методами навчання за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів (цільова

аудиторія). За організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні. Індивідуально-консультаційна робота є невід'ємною складовою частиною опрацювання тем навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання направлене на більш глибоке вивчення сталого регіонального розвитку ЄС. Індивідуальна робота відображає рівень теоретичних та практичних вмінь та навичок слухачів, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Індивідуально-консультаційна робота запланована у форматі написання есе на запропоновану тематику лектором або підготовка тез доповіді і виступу на науково-практичних конференціях, форумах.

Форми організації занять: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle.

Організація поточного та підсумкового контролю знань передбачає виконання: двох модульних контрольних робіт; контроль систематичності та активності роботи здобувачів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни; модульний контроль; диференційований залік наприкінці вивчення курсу.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (90 год/3 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС- 3	Вибіркова	
Модулів - 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2	2- й	-
Загальні кількість годин - 90	Семестр	
	3- й	-
	Лекції	
	24 год.	-
	Практичні	
	20 год.	-
	Лабораторні	
	0 год.	-
	Самостійна робота	
	44 год.	-
	Індивід.-консультаційна робота: 2 год	
	Форма підсумкового контролю: диференційований залік	

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання

Компетентності	Результати навчання
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p>	<p>Систематизувати й упорядкувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.</p> <p>Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції .</p>

<p>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Уміння бути критичним та самокритичним.</p> <p>Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>Здатність працювати в команді.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Спеціальні та фахові компетентності (СК):</p> <p>Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.</p> <p>Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.</p> <p>Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміння адаптуватися до них.</p> <p>Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.</p> <p>Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.</p> <p>Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та</p>	<p>Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.</p> <p>Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.</p> <p>Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.</p> <p>Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахування причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.</p> <p>Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.</p> <p>Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.</p> <p>Досліджувати поточні проблеми і виявляти перспективи інтеграції України в глобальну економічну систему, формулювати і обґрунтовувати рекомендації щодо раціоналізації інтегрування з урахуванням захисту економічних інтересів і безпеки України, визначення загроз у системі тіньових потоків капіталу та тіньової міжнародної торгівлі.</p>
---	--

дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків.

Здатність дослідження поточних проблем і найближчих перспектив інтеграції України в глобальну економічну систему, формулювання й обґрунтування рекомендацій щодо раціоналізації інтегрування з урахуванням захисту економічних інтересів і безпеки України, визначення загроз у системі тіньових потоків капіталу та тіньової міжнародної торгівлі.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Передумовами вивчення та взаємопов'язаними дисциплінами є: «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)», «Міжнародні відносини», «Економіка зарубіжних країн».

Знання та вміння, які будуть базуватися на вивченні дисципліни «Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації» знайдуть своє застосування при вивченні таких дисциплін, як «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародне економічне право», «Міжнародна економічна діяльність України».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (90 год/3 кредити ЄКТС) групи МЕБ-22-1

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Інд.-конс. робота (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I. Теоретичні аспекти політики сталого розвитку в країнах ЄС та її складові						
ЗМ 1 (Теми № 1-6) = 1,7 залікових кредитів						
T.1	Історія формування концепції сталого розвитку в країнах ЄС	2	2		4	8
T.2	Цілі та принципи сталого розвитку в країнах-членах ЄС	4	2		6	12
T.3	Законодавство ЄС з питань сталого розвитку	2	2		4	8
T.4	Сталий соціальний розвиток в країнах ЄС	2	2		4	8
T.5	Екологічна політика та безпека в країнах ЄС	2	2		4	8
T.6	Сталий економічний розвиток в країнах ЄС	2	2		4	8
Всього по модулю:		14	12		26	52
Модуль II. Інструменти та чинники сталого розвитку міст та регіонів ЄС						
ЗМ 2 (Теми № 8-10) = 1,3 залікові кредити						
T.7	Сутність політики регіонального і локального сталого розвитку ЄС	2	2		4	8
T.8	Інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС	2	2		4	8
T.9	Інвестиції в нерухомість як інструмент сталого розвитку міст ЄС	2	2		4	8
T.10	Реалізація принципів сталого розвитку в Україні	4	2	2	6	14
Всього по модулю:		10	8	2	18	38
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття –40хв.)						
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Усього за навчальною дисципліною:		24	20	2	44	90

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Денна форма навчання

Години	Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
Модуль 1. Теоретичні аспекти політики сталого розвитку в країнах ЄС та її складові				
2	T.1 Історія формування	лекція	Систематизувати й упорядкувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у	0

	концепції сталого розвитку в країнах ЄС		світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	
2	T1. Історія формування концепції сталого розвитку в країнах ЄС	практичне заняття	Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.	3
4	T2. Цілі та принципи сталого розвитку в країнах-членах ЄС	лекція	Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	0
2	T2. Цілі та принципи сталого розвитку в країнах-членах ЄС	практичне заняття	Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.	3
2	T3. Законодавство ЄС з питань сталого розвитку	лекція	Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.	0
2	T3. Законодавство ЄС з питань сталого розвитку	практичне заняття	Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	3
2	T4. Сталий соціальний розвиток в країнах ЄС	лекція	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	0
2	T4. Сталий соціальний розвиток в країнах ЄС	практичне заняття	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	3
2	T5. Екологічна політика та безпека в країнах ЄС	лекція	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового	0

			господарства з урахування причинно-наслідкових та просторово- часових зав'язків.	
2	Т5. Екологічна політика та безпека в країнах ЄС	практичне заняття	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахування причинно-наслідкових та просторово- часових зав'язків.	3
2	Т6. Сталий економічний розвиток в країнах ЄС	лекція	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	0
1	Т6. Сталий економічний розвиток в країнах ЄС	практичне заняття	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	3
1	Т. 1-6	Модульна контрольна робота		5
26	Усього за модулем 1			23
Модуль 2. Інструменти та чинники сталого розвитку міст та регіонів ЄС				
2	Т7. Сутність політики регіонального і локального сталого розвитку ЄС	лекція	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахування причинно-наслідкових та просторово- часових зав'язків.	0
2	Т7. Сутність політики регіонального і локального сталого розвитку ЄС	практичне заняття	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахування причинно-наслідкових та просторово- часових зав'язків.	3
2	Т.8. Інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС	лекція	Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.	0
2	Т.8. Інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС	практичне заняття	Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.	3
2	Т. 9. Інвестиції в нерухомість як	лекція	Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні	

	інструмент сталого розвитку міст ЄС		стандарты і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	
2	Т. 9. Інвестиції в нерухомість як інструмент сталого розвитку міст ЄС	практичне заняття	Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	3
2	Т. 10. Реалізація принципів сталого розвитку в Україні	лекція	Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	
1	Т. 10. Реалізація принципів сталого розвитку в Україні	практичне заняття	Досліджувати поточні проблеми і виявляти перспективи інтеграції України в глобальну економічну систему, формулювати і обґрунтовувати рекомендації щодо раціоналізації інтегрування з урахуванням захисту економічних інтересів і безпеки України, визначення загроз у системі тіньових потоків капіталу та тіньової міжнародної торгівлі.	3
1	Т. 8-10	Модульна контрольна робота		5
16	Усього за модулем 2			17
Підсумковий модульний контроль – диференційований залік				50
Індивідуальна робота				5
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle				5
Усього за курсом				100

2.4. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Персональні комп'ютери під час онлайн навчання. Проектор та ноутбук під час очного навчання.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КРАЇНАХ ЄС.

Тема 1. Історія формування концепції сталого розвитку в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Причини виникнення ідеї сталого розвитку. Криза цивілізації.
2. Глобалізація як чинник появи та поширення ідей сталого розвитку.
3. Наслідки глобалізації та глобальні проблеми.
4. Поняття сталого розвитку. Складові сталого розвитку.

План практичного заняття

1. Причини виникнення ідеї сталого розвитку.
2. Криза цивілізації.
3. Глобалізація як чинник появи та поширення ідей сталого розвитку.
4. Наслідки глобалізації та глобальні проблеми.
5. Поняття сталого розвитку.
6. Складові сталого розвитку.
7. Історія формування стратегії сталого розвитку.
8. Еволюція концепції сталого розвитку (періодизація).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Передумови сталого розвитку.
2. Взаємозв'язок людини і людства з природою.

Питання для самоконтролю.

1. Які є причини виникнення ідеї сталого розвитку.
2. Що таке криза цивілізації.
3. Як вплинула глобалізація на появу та поширення ідей сталого розвитку.
4. Які наслідки глобалізації та глобальні проблеми.
5. Що таке сталий розвиток.
6. Які є складові сталого розвитку.
7. Історія формування стратегії сталого розвитку.
8. Еволюція концепції сталого розвитку (періодизація).

Рекомендована література

Основна: [1; 2]

Допоміжна: [1; 2]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1; 2]

Міжнародні видання: [1;8]

Тема 2. Цілі та принципи сталого розвитку в країнах-членах ЄС.

План лекційного заняття

1. Передумови прийняття глобальних ЦСР ООН: їх роль та значення для країн Європи.
2. Характеристика цілей сталого розвитку.
3. Основні принципи сталого розвитку ЄС.

План практичного заняття

1. Яка основна мета сталого розвитку?
2. Які принципи лежать в основі концепції сталого розвитку?
3. Які передумови прийняття глобальних ЦСР ООН?
4. Охарактеризуйте цілі сталого розвитку.
5. Які події і фактори сприяли еволюції концепції сталого розвитку?
6. Сучасні тенденції та особливості країн Європейського Союзу у сфері досягнення цілей розвитку тисячоліття та ЦСР.
7. Як сталий розвиток впливає на економічний та соціальний розвиток Європейського Союзу?
8. Принципи сталого розвитку ЄС: економічна стійкість та зростання; соціальна справедливість та інклюзивність; екологічна ефективність та біорізноманіття; глобальна відповідальність та співпраця.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Декларація тисячоліття ООН, її основні завдання і виклики.
2. План дій ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року»

Питання для самоконтролю

1. Характеристика нової програми розвитку, яка стала продовженням Цілей розвитку тисячоліття у 2015 році.
2. Співвідношення ЦРТ та ЦСР та їхня юридична сила.
3. Яким чином сталий розвиток пов'язаний із задоволенням потреб сучасного покоління без ушкодження потреб майбутніх поколінь?
4. Які екологічні проблеми стоять перед ЄС, і як сталий розвиток може допомогти їх вирішенні?
5. Які соціальні аспекти сталого розвитку мають особливе значення для ЄС, і як вони впливають на життя громадян?
6. Як Європейський Союз сприяє глобальній відповідальності щодо сталого розвитку?
7. Які міжнародні ініціативи та партнерства залучаються ЄС для співпраці з іншими країнами та регіонами на шляху до сталого розвитку?

Рекомендована література

Основна: [1; 4]

Допоміжна: [1; 2; 4; 5; 9]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1; 2]

Міжнародні видання: [2; 8]

Тема 3. Законодавство ЄС з питань сталого розвитку

План лекційного заняття

1. Хронологія прийняття міжнародних документів зі сталого розвитку.
2. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) – United Nations Environment Programme (UNEP)
3. Паризька угода про зміну клімату (грудень 2015 р.).

План практичного заняття

1. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) – United Nations Environment Programme (UNEP)

2. Паризька угода про зміну клімату (грудень 2015 р.).
3. Декларація тисячоліття та Глобальні цілі сталого розвитку.
4. Аналіз стану реалізації цілей сталого розвитку у Звіті ООН про цілі сталого розвитку.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Agenda – Порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року (вересень 2015 року).
2. Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих (березень 2015 р.).

Питання для самоконтролю

1. Хронологія прийняття міжнародних документів зі сталого розвитку.
2. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) – United Nations Environment Programme (UNEP)
3. Паризька угода про зміну клімату (грудень 2015 р.).
4. Декларація тисячоліття та Глобальні цілі сталого розвитку.
5. Аналіз стану реалізації цілей сталого розвитку у Звіті ООН про цілі сталого розвитку.
6. Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих (березень 2015 р.).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Agenda – Порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року (вересень 2015 року).
2. Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих (березень 2015 р.).

Рекомендована література

Основна: [1; 2]

Допоміжна: [1; 6; 9; 11]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1; 2; 4; 5]

Міжнародні видання: [3; 8]

Тема 4. Сталий соціальний розвиток в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Зміст понять «соціальний сталий розвиток», «людський розвиток»; «сталий людський розвиток».
2. Людський розвиток та методи його вимірювання.
3. Індекс людського розвитку та його складові: рівень життя; рівень грамотності населення; очікувана тривалість життя.

План практичного заняття

1. Подолання бідності - перша ціль сталого розвитку (Ціль 1).
2. Здоров'я, тривалість життя і сталий розвиток (Ціль 3). Науковий і освітній вимір сталого розвитку (Ціль 4).
3. Переорієнтація освіти на принципи сталого розвитку.
4. Група соціальних індикаторів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Характеристика показників активності населення; рівня бідності та соціального відчуження; рівня охоплення освіти; показників охорони здоров'я; розвиток інформаційного суспільства, збереження культурної спадщини.

Питання для самоконтролю

1. Зміст понять «соціальний сталий розвиток», «людський розвиток»; «сталий людський розвиток».
2. Людський розвиток та методи його вимірювання.
3. Індекс людського розвитку та його складові: рівень життя; рівень грамотності населення; очікувана тривалість життя.
4. Подолання бідності - перша ціль сталого розвитку (Ціль 1).
5. Здоров'я, тривалість життя і сталий розвиток (Ціль 3). Науковий і освітній вимір сталого розвитку (Ціль 4).
6. Переорієнтація освіти на принципи сталого розвитку.
7. Група соціальних індикаторів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Характеристика показників активності населення; рівня бідності та соціального відчуження; рівня охоплення освіти; показників охорони здоров'я; розвиток інформаційного суспільства, збереження культурної спадщини.

Рекомендована література

Основна: [2; 4]

Допоміжна: [2; 6; 7]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1; 5]

Міжнародні видання: [1; 2; 7]

Тема 5. Екологічна політика та безпека в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Глобальні екологічні кризи.
2. Причини загострення екологічних проблем.
3. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.

План практичного заняття

1. Політика екологічної безпеки.
2. Концепція екологізації економіки.
3. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
4. Група екологічних індикаторів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року.

Питання для самоконтролю

1. Що таке глобальні екологічні кризи.
2. Причини загострення екологічних проблем.
3. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
4. Політика екологічної безпеки.

5. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
6. Група екологічних індикаторів.
7. «Зелена економіка» як прояв сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіонів.
8. Європейська стратегія циркулярної економіки.
9. Європейська стратегія біоекономіки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року.

Рекомендована література

Основна: [1; 2]

Допоміжна:[9]

Інформаційні ресурси Інтернет:[4;5]

Міжнародні видання: [4; 5; 7]

Тема. 6. Сталий економічний розвиток в країнах ЄС

План лекційного заняття

1. Поняття сталого економічного розвитку і сталого економічного зростання.
2. Фактори економічного зростання.
3. Глобальна економічна рівновага.
4. Форми капіталу в концепції сталого розвитку.

План практичного заняття

1. Поняття сталого економічного розвитку і сталого економічного зростання.
2. Фактори економічного зростання.
3. Глобальна економічна рівновага.
4. Сутність концепції критичного природного капіталу.
5. Теорії сталого розвитку в економіці.
6. Система індикаторів сталого розвитку: соціальні; економічні; екологічні; інституційні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Економічні індикатори сталого розвитку.

Питання для самоконтролю

1. Поняття сталого економічного розвитку і сталого економічного зростання.
2. Які є фактори економічного зростання.
3. Що таке глобальна економічна рівновага?
4. Форми капіталу в концепції сталого розвитку.
5. Теорії сталого розвитку в економіці.
6. Система індикаторів сталого розвитку: соціальні; економічні; екологічні; інституційні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Економічні індикатори сталого розвитку.

Рекомендована література

Основна: [2; 4]

Допоміжна: [2; 4; 5; 10; 11]
Інформаційні ресурси Інтернет:[5; 6]
Міжнародні видання: [3; 2; 6]

ЄС ЗМ 2. ІНСТРУМЕНТИ ТА ЧИННИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ ТА РЕГІОНІВ

Тема 7. Сутність політики регіонального і локального сталого розвитку ЄС

План лекційного заняття

1. Регіональні асиметрії в ЄС
2. Засади регіональної політики ЄС
3. Інноваційний розвиток регіонів ЄС
4. Політика сталого розвитку сільських та урбанізованих територій ЄС

План практичного заняття

1. Засади регіональної політики ЄС
2. Інноваційний розвиток регіонів ЄС
3. Політика сталого розвитку сільських та урбанізованих територій ЄС
4. Соціальна ідентифікація розвитку регіонів Європейського Союзу
- 2.6. Інституційна та правова основи регіональної політики ЄС

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Міжнародна співпраця регіонів: поняття, форми, суб'єкти та функції інституцій транскордонної співпраці ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Регіональні асиметрії в ЄС
2. Засади регіональної політики ЄС
3. Інноваційний розвиток регіонів ЄС
4. Політика сталого розвитку сільських та урбанізованих територій ЄС
5. Соціальна ідентифікація розвитку регіонів Європейського Союзу
6. Інституційна та правова основи регіональної політики ЄС

Рекомендована література

Основна: [3]
Допоміжна: [3; 6; 9; 11]
Інформаційні ресурси Інтернет: [1; 2; 5]
Міжнародні видання: [1; 7; 8]

Тема 8. Інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС

План лекційного заняття

1. Фінансові інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС
2. Особливості розвитку податкових систем країн-членів ЄС в умовах децентралізаційних процесів
3. Система оподаткування на місцевому рівні в країнах ЄС
4. Особливості екологічного оподаткування: практика країн Європейського Союзу

План практичного заняття

1. Фінансові інструменти забезпечення сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС
2. Рівень податкової самостійності органів місцевого самоврядування у країнах ЄС
3. Європейський досвід вуглецевого оподаткування та його імплементація у вітчизняну практику
4. Податки на власність в країнах-ЄС як основне джерело надходжень до місцевих бюджетів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Податок на транспорт та політика декарбонізації транспортного сектору в контексті сталого розвитку міст в країнах-членах ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Які особливості податкових систем країн-членів ЄС в умовах децентралізаційних процесів?
2. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення пільг та звільнення від оподаткування окремих товарів і послуг в країнах ЄС.
3. Яким чином податкові платежі впливають на сталий розвиток міст?
4. Назвіть екологічні податки в країнах-членах ЄС.
5. Що таке плата за користування транспортною інфраструктурою?

Рекомендована література

Основна: [1-3]

Допоміжна: [3; 4; 8; 9; 11]

Інформаційні ресурси Інтернет: [5]

Міжнародні видання [1; 2]

Тема 9. Інвестиції в нерухомість як інструмент сталого розвитку міст ЄС

План лекційного заняття

1. Характеристика практики застосування механізмів інвестування у житлову нерухомість в країнах ЄС.
2. Європейський досвід фінансування соціального житла.
3. Ринок землі у країнах ЄС.

План практичного заняття

1. Моделі фінансування ринку житлової нерухомості у країнах ЄС.
2. Інвестування в житлову нерухомість Польщі.
3. Методологія умовної ренти: переосмислення витрат на власне житло.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вплив інвестицій в житло на сталий розвиток міст в країнах-членах ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть механізми інвестування у житлову нерухомість в країнах-ЄС.
2. Як здійснюється фінансування соціального житла в ЄС?
3. Які особливості ринку землі в ЄС?
4. Які моделі фінансування житлової нерухомості у країнах ЄС?

Рекомендована література

Основна: [1-3]

Допоміжна: [3; 4; 8; 9; 11]

Інформаційні ресурси Інтернет: [5]

Міжнародні видання [1; 2]

Тема 10. Реалізація принципів сталого розвитку в Україні

План лекційного заняття

1. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року.
2. Виклики реалізації цілей сталого розвитку в Україні на сучасному етапі.
3. Європейський план післявоєнного відновлення України
4. Застосування кращих практик технічної допомоги та грантових інструментів від ЄС

План практичного заняття

1. Характеристика стратегії сталого розвитку України до 2030 року
2. Які існують виклики реалізації цілей сталого розвитку в Україні на сучасному етапі?
3. Як відбувається співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку в умовах воєнного стану?
4. Охарактеризуйте кращі практики технічної допомоги та грантових інструментів від ЄС

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» як джерело, що визначає основні напрямки процесу адаптації законодавства України до права ЄС.

Індивідуально-консультаційна робота (за наявності бюджету часу)

1. Основні виклики реалізації ЦСР для міст та регіонів України в умовах воєнного стану.

Питання для самоконтролю

1. Участь України у програмі ЄС «Європейська політика сусідства»: мета, цілі. Двосторонній план дій Україна – ЄС.
2. Співробітництво України та ЄС у сфері екології.
3. Національна парадигма сталого розвитку України.
4. Роль бізнесу в реалізації ЦСР в Україні.
5. В чому заключається механізм міжнародного партнерства територіальних громад з муніципалітетами ЄС?

Рекомендована література

Основна: [1-3]

Допоміжна: [3; 4; 8; 9; 11]

Інформаційні ресурси Інтернет: [5]

Міжнародні видання [1; 2]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в таблиці 4.1. та 4.2.

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на практичному занятті становить 3 бали.

Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Політика сталого розвитку ЄС: досвід для українських міст та регіонів в умовах децентралізації»

Модулі	Модуль 1 - (23 бали)						Контрольний захід №1	Диф. залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	23								
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6			
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Модуль 2 - (27 балів)				Контрольний захід №2	Диф. залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів		
Загальна кількість балів за модулем №2	27								
Теми	T.7	T.8	T.9	T.10					
Відповідь на семінарських заняттях	3	3	3	3					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуальна робота	5								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	5								

Таблиця 4.2

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях
(денна форма навчання)**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання контрольних робіт (денна форма навчання).

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.3

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна)
Теоретичні питання	1(1×1)
Тестовий блок	2(10×0,2)
Практичні завдання	2
Всього	5

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальна робота для денної проводиться у формі есе або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.4

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти (денна)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовлення по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
2,5	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовлення презентації.
0	Не написання реферату та презентації по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.7):

Таблиця 4.5.

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перелік засобів діагностики, які застосовуються при вивченні навчальної дисципліни стандартизовані тести;

диференційований залік;

тестування;

комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;

реферати, есе;

презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

студентські презентації та виступи на наукових заходах.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю є: наукові дискусії, усне та письмове опитування на семінарських заняттях. Здобувачі, що вивчають курс виконують дві контрольні роботи з кожного навчального модулю.

По завершенню вивчення курсу, студенти пишуть підсумкову (залікову) роботу у формі диференційованого заліку, яка є підсумковим контролем засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Перелік питань до поточного контролю за модулем 1:

1. Історія формування ЄС та його інституційна організація.
2. Роль Європейського Союзу у сучасному світі та його геополітичне значення.
3. Основні принципи та цілі політики ЄС.
4. Які є причини виникнення ідеї сталого розвитку.
5. Що таке криза цивілізації.
6. Як вплинула глобалізація на появу та поширення ідей сталого розвитку.
7. Які наслідки глобалізації та глобальні проблеми.
8. Що таке сталий розвиток.
9. Які є складові сталого розвитку.
10. Історія формування стратегії сталого розвитку.
11. Еволюція концепції сталого розвитку (періодизація).
12. Характеристика нової програми розвитку, яка стала продовженням Цілей розвитку тисячоліття у 2015 році.
13. Співвідношення ЦРТ та ЦСР та їхня юридична сила.
14. Яким чином сталий розвиток пов'язаний із задоволенням потреб сучасного покоління без ушкодження потреб майбутніх поколінь?
15. Які екологічні проблеми стоять перед ЄС, і як сталий розвиток може допомогти їх вирішенні?
16. Які соціальні аспекти сталого розвитку мають особливе значення для ЄС, і як вони впливають на життя громадян?
17. Як Європейський Союз сприяє глобальній відповідальності щодо сталого розвитку?
18. Які міжнародні ініціативи та партнерства залучаються ЄС для співпраці з іншими країнами та регіонами на шляху до сталого розвитку?
19. Хронологія прийняття міжнародних документів зі сталого розвитку.
20. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) – United Nations Environment Programme (UNEP)
21. Паризька угода про зміну клімату (грудень 2015 р.).
22. Декларація тисячоліття та Глобальні цілі сталого розвитку.
23. Аналіз стану реалізації цілей сталого розвитку у Звіті ООН про цілі сталого розвитку.
24. Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих (березень 2015 р.).
25. Зміст понять «соціальний сталий розвиток», «людський розвиток»; «сталий людський розвиток».
26. Людський розвиток та методи його вимірювання.
27. Індекс людського розвитку та його складові: рівень життя; рівень грамотності населення; очікувана тривалість життя.
28. Подолання бідності - перша ціль сталого розвитку (Ціль 1).
29. Здоров'я, тривалість життя і сталий розвиток (Ціль 3). Науковий і освітній вимір сталого розвитку (Ціль 4).
30. Переорієнтація освіти на принципи сталого розвитку.
31. Група соціальних індикаторів.
32. Що таке глобальні екологічні кризи.

33. Причини загострення екологічних проблем.
34. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
35. Політика екологічної безпеки.
36. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
37. Група екологічних індикаторів.
38. «Зелена економіка» як прояв сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіонів.
39. Європейська стратегія циркулярної економіки.
40. Європейська стратегія біоекономіки.
41. Поняття сталого економічного розвитку і сталого економічного зростання.
42. Які є фактори економічного зростання.

Перелік питань до поточного контролю за модулем 2:

1. Регіональні асиметрії в ЄС
2. Засади регіональної політики ЄС
3. Інноваційний розвиток регіонів ЄС
4. Політика сталого розвитку сільських та урбанізованих територій ЄС
5. Соціальна ідентифікація розвитку регіонів Європейського Союзу
6. Інституційна та правова основи регіональної політики ЄС
7. Які особливості податкових систем країн-членів ЄС в умовах децентралізаційних процесів?
8. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення пільг та звільнення від оподаткування окремих товарів і послуг в країнах ЄС.
9. Яким чином податкові платежі впливають на сталий розвиток міст?
10. Назвіть екологічні податки в країнах-членах ЄС.
11. Що таке плата за користування транспортною інфраструктурою?
12. Назвіть механізми інвестування у житлову нерухомість в країнах-ЄС.
13. Як здійснюється фінансування соціального житла в ЄС?
14. Які особливості ринку землі в ЄС?
15. Які моделі фінансування житлової нерухомості у країнах ЄС?
16. Участь України у програмі ЄС «Європейська політика сусідства»: мета, цілі. Двосторонній план дій Україна – ЄС.
17. Співробітництво України та ЄС у сфері екології.
18. Національна парадигма сталого розвитку України.
19. Роль бізнесу в реалізації ЦСР в Україні.
20. В чому заключається механізм міжнародного партнерства територіальних громад з муніципалітетами ЄС?

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Які є причини виникнення ідеї сталого розвитку.
2. Що таке криза цивілізації.
3. Як вплинула глобалізація на появу та поширення ідей сталого розвитку.
4. Які наслідки глобалізації та глобальні проблеми.
5. Що таке сталий розвиток.
6. Які є складові сталого розвитку.
7. Історія формування стратегії сталого розвитку.
8. Еволюція концепції сталого розвитку (періодизація).

9. Характеристика нової програми розвитку, яка стала продовженням Цілей розвитку тисячоліття у 2015 році.
10. Співвідношення ЦРТ та ЦСР та їхня юридична сила.
11. Яким чином сталий розвиток пов'язаний із задоволенням потреб сучасного покоління без ушкодження потреб майбутніх поколінь?
12. Які екологічні проблеми стоять перед ЄС, і як сталий розвиток може допомогти їх вирішенні?
13. Які соціальні аспекти сталого розвитку мають особливе значення для ЄС, і як вони впливають на життя громадян?
14. Як Європейський Союз сприяє глобальній відповідальності щодо сталого розвитку?
15. Які міжнародні ініціативи та партнерства залучаються ЄС для співпраці з іншими країнами та регіонами на шляху до сталого розвитку?
16. Хронологія прийняття міжнародних документів зі сталого розвитку.
17. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП) – United Nations Environment Programme (UNEP)
18. Паризька угода про зміну клімату (грудень 2015 р.).
19. Декларація тисячоліття та Глобальні цілі сталого розвитку.
20. Аналіз стану реалізації цілей сталого розвитку у Звіті ООН про цілі сталого розвитку.
21. Сендайська рамкова програма щодо зменшення ризику стихійних лих (березень 2015 р.).
22. Зміст понять «соціальний сталий розвиток», «людський розвиток»; «сталий людський розвиток».
23. Людський розвиток та методи його вимірювання.
24. Індекс людського розвитку та його складові: рівень життя; рівень грамотності населення; очікувана тривалість життя.
25. Подолання бідності - перша ціль сталого розвитку (Ціль 1).
26. Здоров'я, тривалість життя і сталий розвиток (Ціль 3). Науковий і освітній вимір сталого розвитку (Ціль 4).
27. Переорієнтація освіти на принципи сталого розвитку.
28. Група соціальних індикаторів.
29. Що таке глобальні екологічні кризи.
30. Причини загострення екологічних проблем.
31. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
32. Політика екологічної безпеки.
33. Концепція екологічно збалансованого сталого розвитку.
34. Група екологічних індикаторів.
35. «Зелена економіка» як прояв сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності регіонів.
36. Європейська стратегія циркулярної економіки.
37. Європейська стратегія біоекономіки.
38. Поняття сталого економічного розвитку і сталого економічного зростання.
39. Які є фактори економічного зростання.
40. Що таке глобальна економічна рівновага?
41. Форми капіталу в концепції сталого розвитку.
42. Теорії сталого розвитку в економіці.
43. Система індикаторів сталого розвитку: соціальні; економічні; екологічні; інституційні.
44. Регіональні асиметрії в ЄС
45. Засади регіональної політики ЄС
46. Інноваційний розвиток регіонів ЄС

47. Політика сталого розвитку сільських та урбанізованих територій ЄС
48. Соціальна ідентифікація розвитку регіонів Європейського Союзу
49. Інституційна та правова основи регіональної політики ЄС
50. Які особливості податкових систем країн-членів ЄС в умовах децентралізаційних процесів?
51. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення пільг та звільнення від оподаткування окремих товарів і послуг в країнах ЄС.
52. Яким чином податкові платежі впливають на сталий розвиток міст?
53. Назвіть екологічні податки в країнах-членах ЄС.
54. Що таке плата за користування транспортною інфраструктурою?
55. Назвіть механізми інвестування у житлову нерухомість в країнах-ЄС.
56. Як здійснюється фінансування соціального житла в ЄС?
57. Які особливості ринку землі в ЄС?
58. Які моделі фінансування житлової нерухомості у країнах ЄС?
59. Участь України у програмі ЄС «Європейська політика сусідства»: мета, цілі. Двосторонній план дій Україна – ЄС.
60. Співробітництво України та ЄС у сфері екології.
61. Національна парадигма сталого розвитку України.
62. Роль бізнесу в реалізації ЦСР в Україні.
63. В чому заключається механізм міжнародного партнерства територіальних громад з муніципалітетами ЄС?

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
2. Європейська регіональна політика: підручник за ред. Крисоватого А. та Ліщинського І. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с.
3. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.
4. Практичний посібник «Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування» підготовлено Центром громадської експертизи на замовлення проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст». Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020 рік. 64 с.
5. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова ; за ред. В.В. Копійки. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. – 560 с.

Допоміжна:

1. Біла С. О., Сироман Д.А. Європейський Союз: основи сталого розвитку. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2015. Вип. 22(3). С. 114-121. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2015_22\(3\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2015_22(3)_14).
2. Європейський Союз : навч. посіб. / А. О. Бояр, Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
3. Вісім ідей для зелених міст України / авт. кол.: С. Романко, Н. Андрусевич. – Київ: 350.org, 2020. – 56 с.
4. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_asociaciyu_za_2022_rik.pdf.
5. Процес вступу України до ЄС у контексті регіонального та місцевого розвитку. 2023. URL: <https://u-lead.org.ua/storage/admin/files/c63b0eb665fdf3266d87a52bf3de8ec9.pdf>.
6. Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Нова регіональна політика ЄС: уроки для України: аналіт. зап. Київ: НАДУ, 2019. 24 с
7. Прокопчук О.А., Ковальчук О.Д., Усюк Т.В. Європейська політика згуртування: концептуальні засади, імперативи для України. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 26. С.
8. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с.
9. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 320 с.
10. Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.
11. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Резолюція ООН 70/1, ухвалена Генеральною асамблеєю 25 вересня 2015 року.
12. Про Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок : Розпорядження КМУ від 08.11.2017 № 796-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-2017-%D1%80#Text>

13. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#Text>

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Regions in Europe – 2022 interactive edition. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-interactive-publications/-/ks-09-22-376>.
2. European Regional Development Fund. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/.
3. Department of Economic and Social Affairs. URL: <https://sdgs.un.org/goals>.
4. Economic, social and territorial cohesion. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/93/economic-social-and-territorial-cohesion>.
5. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> (дата звернення: 07.08.2023)
6. The Five Principles of Green Economy, Green Economy Coalition. URL: <https://www.greenconomycoalition.org/news-and-resources/the-5-principles-of-green-economy>.

Міжнародні видання

1. Transforming our world : The 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/11125/unep_swio_sm1_inf7_sdg.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. OPINION The role of EU cities and regions in rebuilding Ukraine. URL: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/cor-2022-04172-00-00-ac-tra%20-%20clean.pdf>.
3. Key figures on Europe – interactive edition – 2022. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/keyfigures/> (дата звернення: 17.08.2023)
4. The European economy since the start of the millennium. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/european_economy/#?lang=en (дата звернення: 11.08.2023)
5. Financing the European Green Deal. URL: https://bankwatch.org/wp-content/uploads/2020/06/2020-09-EU-Funds-Guidebook_12_d-1.pdf (дата звернення: 07.08.2023)
6. GGGI Technical Report No. 5, October 2019. - GREEN GROWTH INDEX: Concept, Methods and Applications - URL: https://greengrowthindex.gggi.org/wp-content/uploads/2019/12/Green-GrowthIndex-Technical-Report_20191213.pdf (дата звернення: 07.08.2023)
7. Visualising the proposed European Union 2021 2027 multiannual financial framework and the recovery instrument (Next Generation EU). URL: <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/mff2021-2027/index.html> дата звернення 20.07.2023)
8. European Integration: Historical Trajectories, Geopolitical Contexts / Arnason J. P. (editor). Edinburgh University Press, 2019. 304 p.
9. Sustainable Manufacturing and Eco-Innovation: Framework, Practices and Measurement. Synthesis Report: URL: <http://www.oecd.org/sti/inno/43423689.pdf>.
10. The inclusive city. Approaches to combat urban poverty and social exclusion in Europe. URL: https://www.eukn.eu/fileadmin/Files/Presidencies/2014_Greece/EUKN_report_InclusiveCity_Final.pdf.
11. The State of National Urban Policy in OECD Countries A special report prepared for the United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development (Habitat III). URL: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/the-state-of-national-urban-policy-in-OECD-countries.pdf>.

12. A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. URL: https://cepr.org/system/files/publication-files/147614-a_blueprint_for_the_reconstruction_of_ukraine.pdf.
13. CPMR Regions' Actions and Needs in Support of Ukraine. URL: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/IssuePaperUkraine.pdf>.
14. International Expert Conference on the Recovery, Reconstruction and Modernisation of Ukraine in Berlin. 25 October 2022. URL: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/Declaration%20Berlin.pdf>.
15. The role of EU cities and regions in rebuilding Ukraine. URL: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/cor-2022-04172-00-00-ac-tra%20-%20clean.pdf>.